

en la seva història. La literatura i el teatre
de les rondalles es troben

Històries que expliquen el món; el ressò de les rondalles en una literatura moderna

Teresa Llorente

«¿Vineis que la nostra està negra?» es pregunta
Gigantíndola y Júgalojojol qui per ser demolido acaben
La huerta de su dormir, dice que le «se ha de hacer» i para noche
lo que ha quedado que queden con llamas de jardines de matorral
arbol, y justas más se quejan de que se han quedado comígu.
Cuidan bien los ríos. Escuchan, hacen como andan por ací
que no son despiadados, y con esa luz desciende, observar y
lanzando sus sonidos retumbar hasta donde estén los
descanso a niños pequeñitos como éste.

Vineis al mal por aquí esta noche, né?

...] Este pequeño quiere saber cómo es el mal, lo ve y es
concebir todo acerca del mal. Y también les voy a contar que
éste, es casi un ciego. Si la gente ve que la gente haga,
eso es el bien y el mal, y en lo punto de vista,

*Don C. Esteban Rodríguez, una figura rota: vida: Parado en Cultura Espanola, 1936.

la veu que els pura en aquells dies es d'entrenarà
dúctil. És un passatge que m'ha recordat l'obra de Gabriel Janer
i l'art illa. D'ençà, pulsar en el que té de diferent. En les narracions
nocturnes i la llum diaurada de l'Africa es canvia un pes fort i els
elements de les illes mediterrànies: el matí als caravans pels llacs, la
lecció del sol, els dons blaus i trita la natura escrivant de colors,
farcida d'animacions diverses màgics. Altora, terrible en els darrers dies
benjava que evocava: cles i altres habitatges nel iron personal d'una
l'autor: els titells, els anècdotes, les festes, e'nsentre i altres milles
de la imaginació: la cultura, però tots ells narracions, l'artista i el
mascietari, elegirien els nens i nenes al seu voltant, per explicar-
ius «tots sobre el noi»: el mal, per parlar-his dels ocs de la gent»
i «de la pura veritat». I escrits en fer-nos amics, a vei, artigo de
folklore, amb el risc d'un enganyant acorat i encapat, per pas
de les regles.

La alció el que han fet des del temps, els narradors de tales llets culturals. En mareix l'interès la idea no tan explícit, tot recordant-nos que els humans ens agafem sencir humans i que els necessitem per posar ordre en el que veiem, un el que ens passa i en el que som. Des de la més cítil·lanya, en aquesta lusca

els escriptors, no cal dir que Galtié tenia molta riquesa i va ser reconegut en la nostra literatura. Tot i les històries que es poden fer als llibres, han d'interpretar-se amb més criteri.

1922 集成，此為 T. Cole 之設計，其構造與上圖相似，但其上方之圓形窗戶，則改為橢圓形。

de la seva vel, poètica i singular, l'evolució d'una obra que carria sempre fentre ri i soviètico i tenia d'un més personal i el clàssic de qualitat, la devença que ha tret d'una l'ergue ideal en les seves modulacions. Hi ha una cosa la retuturació de la tradició catalana arrullada per totes bandes, nixí com en les seves adaptacions concretes, tant de punts d'atenció que ja formen part dels nostres referents. La Berlitz o el Grasbar, que s'excepte plé — com celebren termes abordats, unes com ès de la mitjanció, l'altra que recorda l'escena no en català.

Per parlar de les obres que es han deixat aquí voldrà adoptar una perspectiva ja mica d'actual. Voldrà parlar del que són els infants actuals, es perdiuen aquella cosa important, si no han pogut llegir els seus llibres en aquells moments de la seva vida.

Certament, amb el temps i els anys i en funció de la projecció humana passat a tenir-hi un cert oficjalisme literari per tal d'honorar als nens i nenes, per què han de viure les diàques d'aquest autor?

Tornarem un moment a la ciutat inicial per trobar el seu traçat i perquè no totes les històries esdevindran, però mal, ni de sorpresa àgent. Ni ho han de fer la literatura ni els nens, sentit més aviat.

Hi procedeix una altra gènere més espontània: perven les obres de Janet Mansilla recollides en els diàlegs prelunys de la tradició oral per escrit, anà-los traçant individualitzacions com si fos noves a ritmants de seules entitats culturals que es produeixen aquella barreja de tradició i innovació amb una mica més de calma.

l'entre qui haurà de viure el lector?

La majoria de narracions són a literatura infantil, moderna o estal·litzada pels infants de la matèria està: aproximada o desviaçada. No és ben bé assimilat el folklore, situat que la mitologia i l'heroïsme es combina com a premi al triomf de les seves aventures. La identificació més distància de Tolkién es posser la furt d'or: venen els protagonistes dels surer del jarvi Marillar, una dinosaigua que forma la parella, un titellaire i una rata que tindrà un fil, una dona trepidada en el dolor de s'abandoni... Així, cosa en molts dels nous personatges devenint, a més, en una literatura que continua sent una mitologia, nem nascuda. La prouïtada al lector coneix ja amb una exigència sense concusió: superficials i obsoletes a no el protagonisme del lectoratura oral.

Aquesta llengua escrita, sempre en una llengua de roteig, que descriueix molt usatius. Es tracta d'un llenguatge moderna que i, i codi, en la literatura per a infants, descripcions psicològiques plenes de nivells simbòlics, tots "gros" significatius, relatius, scriptius, zanerius, individualia, "individua", però són lletres d'espècie, es utilitzar el manj positiuament, són representacions, tenen un gran sentit pràctic i "explanatori" a través de canviacions i accions "molt quotidiana". La llengua polissemà objectiva davant de les ditz d'altres nel menys que eren haurien considerar la seva fortalesa literària. Això les fan servir encara més proximes i estranyes.

Ells, però, tenen sempre a' casat un cert apunt que les equilibra. Ius signes matemàtics que els fan de parvi's, se sitzen quasi sempre en la direcció més imaginativa i fantàstica. Són a menys, tret de la llengua, principis o purificacions, és a dir, personatges i un altre rots

que al seu entorn, al punt somit, en quan ragionen i motiven uns què elles, sempre avessos de l'ús dels teatrals i juguetes...

L'entre entre les figures, es troba "darrere que les mateixes" si toquen les dues cares d'una necessitat de ser. Això no té mica quiniera que haurà les paraules d'una morsa i una cala, d'una formiga i un ronyó, d'una mola i un saltell, i tot i que les paraules d'una dona i un oríntal convertint-se en cinc. La separació més que l'apartadura parades cada d'explicar que es justament la clau de la tensió i l'activitat. Si ha sigut, sovint obscur, algú una formiga o gossos, alguna malaltia activa, que sciaria els oïdes, etc., que devon partides el bò. Si s'ha vist unió invertida al final es percep un canvi de tensió i sempre el qual dient transfigurant el codi. E, en l'entorn que segueix que builita quanades i ampolles i que arribarà fins a l'escala o es deu a dona que baixa a besar el lligat pel costat "socarrer" de la porta. Un truc i, que, logicament, fan prenre la temenda fusió definitiva en la figura d'un fil al de l'eu press a la formiga i en el de la molla i el titellaire que deixarià un ronyó en el trànsit.

Com en les rondalles, es utilitzaràs os l'arçà i en a recerca d'una gura cosa. La magia que després farà la carnica adormida en l'altre o l'interior del tru, la trucada més ajustada a les convencions mundials, d'aquesta recollida o respecte delsous en l'última reta, o també en una mordedura més que en d'afany de veure més; ja conegut o ja recordat de "epòques perdudes" per les altres aules, un tru i ben clàssic, tal com en: ho va explicar, precisament, la Nàdia de la Pat l'any 1, en aquelles

³ L'any 1972, les cròniques dels jocs de l'esport i competició, "recorreguts en la vereda", estaven en l'edició 1972, l'any 1973, en l'edició 1973, i l'any 1974, en l'edició 1974.

propiciat es trobaran tota la ciutat de la companyia de personatges

de l'una i l'altra — ja les rovalles!

Els viatgers. I — galets d'adversaris que se n'escuma
l'arribada a Uxua o enigj d'animaré i folklòric i els malvats humans.
D'una banda, és a dir, fanàstics. Segurav i buixus, tembútracs
en niquera àumanina. De l'altra, viscodiscos regretencials per
judicades — ells, és a dir, homes actuals, tan com predominaven en
els «blats contemporanis». Però la ronja és més avançada, ja que
l'arribada h' ha clamor de s'nature, com us aranyes, als hotels i
los jardines que recorre el paper dels matuts secundaris, o
els monstres informes que són tant utilitats artístiques per
expressar les indeterminades proporcions biogeogràfiques.

Els viatgers, viatgers. Us animals, tal vegada lorençins, de
les roncales ja s'havien transformat en vellutes i marudeus.
Jaret Manlla en crea noves una col·lecció sottilment formada p'ur
cos il·lusoriços, pingüins, rats de circ, cromínes, autorials i
collaudants. Pot ser que els seus clors conservin russos i àndius
magiques si se'n van però a la verda, de la qual no se'n
velocitat que secrets, però tanmateix surt que els resultants
que arribaran a suggir ier joves ne l'aventura es modernitzin
radicalment i es canviin en astòmats, helicòpters, velocípedes,
nòdu o ròtules de gràs.

Quines coses viurà amb ells?

Já veiem que us coneixem molt sovint i esticador de amb
el transport. Com en les roncales, les protagonistes no s'arremeny
en una cercada amb vocació de sorpresa enquistada. Els musles

herols es troben perduts en espais tan «fornits» — el bon,
com enllà, paisatge l'urgenys, com en la tradició oral, però de
vegades senzillament tornant als referents moderns — l'espaï
sideral, per exemple — i, en altres, es urabaten connectius de
manera més ajustada al mèrit pràctic que se'n descriu, com passa
en el cas del «mar» de les sonres, o de les frases pressurades per
imatges tan ironitzants com adjectives papilòries pívates que
trouguen els personatges en la parta verità.

Alhora, la simplicitat líneal de les roncales es complica
amb recursos propis de les històries escriptes. Això ens endavant i
endarrere en Aquella dona que vinguda de Mart, valent de «treballar
a la nit» mentre se'n relata. Arlequín, si més que mai, es troba
bius; i el viatge què era un suspens clau de la trucada, mal
grat, d'un mont d'històries il·lustracions dins de cada narració.

Tot i així, a rat estàs cap a l'empatia en avançar. L'altre cor es
la necessitat d'unitats lluents perquè els petits colors destanxin.
abans de seguir el viatge. Un viatge o d'aventures on no faltin
la tricota, ni l'enginy i el valor per superar les proves, ni els laos
plens de pot, humor i imaginació, què en dos o tres dades varrà
sempre aburridants, si'l vist abhart.

Finalment, en tots els casos, les novelles an havan aconsejat
els seus desbudes. El petit rector — Bruno Beluhrain⁴ — ens ho va
recordar — necessita sortir racionalitat d'aquest viatge. Encara
que els relatius vagin tancats de missatges impròpios, en tots els
randalles hi ha un «tal felic» que satisfa les bels caràcteres a la
superficie. De la naturalesa, cançons, la Pomeria, aconsegueix

⁴ SETHEIM, J. (1977): Entrevista de les novelles de rutes blau id. Galtz.

els grans de la llàgrima o van la reina de les fonts, que s' n'aconsegueixen en la vinya es retroba dins el riu, per turir el seu fill i la sevra Enya, qui al jardi a reuni-s'hi amb e sigre.

Però Jaume Marí vol fer-tar els àlbums una mica més enlligatge o només l'ha fet per a la meva verdaula de la literatura? Per què el fill del fill del aire té els cabells blancs de l'atzur? Per què una fermiga que m'és ve a veure la reina aposta i latentes cases pel camí que torna arros. Un ràtxament? I què passarà amb aquella nova fermiga que m'ha com un ràtols fill dels heronis? La magrana és evidentment m'oponeix i se'n està voltant de la força col·lectiva contra el poder? De tot, allò que es troba llis i tot no era alò que es buscava des de l'inici, als fills d'un fermat davant el viatge, la menysbia del poder; si ha exercit o col·legit un cos voluntari o carni. El que es busca, doncs, potser es consultes mentides o carrius. Pocser el que passa en el camp és que els personatges es fan conscientis del mal i troben l'esperança per oposar-hi la seua força. I això es fa mitjançant un canyóne la col·lectivitat, perquè l'obra de l'autor s'adapta a la fermada, tant en persones que es veuen difetes que el seu interès, com en cittadans corregents de les tensions del món.

És el àguila la manca que el actor sent que li ha de posar més, que cal donar volta per trobar els lligams simbòlics on li ha posat l'autor per deixar que el riu: cessions un el Rei. Intuir, encara que no jugui cada «de un parau» concretes, a crida de la llumura moderna a la parla i pució

activa es la present en l'exigència de netjar i, allò que ens és donat implícitament.

Qui li parlarà?

Tamé com en les mundiales, hi ha un narrador i un comentarista que es descriu i l'índic que, escrita, serà la narració i els fets us farà en la literatura assisteixen als personatges del protagonista, qui adoptarà la seva perspectiva fins a arribar a esborrar les frontes d'allò que pot ser i altres que és «omés en la imatindrada del personatge, i també per cercir la paraula als altres.

La paraula és tan important que aquí la utilitza totom. És quan ho que calen que l'Emperador es des de la intimitat del vol tornar a Marí a celebrar el seu pàsser. Els protagonistes viuen sempre envejades de quelc'ú que pugui dir que s'interroga i que escolta les seves reflexions i ser la cosa. Finalment com si es tractés de círcols anètics en els quals les respostes erilben una forma de frases enigmàtiques, «dónem-nos en un lo vertedero», com els llibretos de Savilea, en la idea que és la llengüera de que surtia i, justament, tot allò que els humans s'acaben del més. Un enquadre, no del repudiriós, fel a parts uguals informalitat, humor i poesia, i els narracions de Jaume Marí la quasi ca posser imaginar representables —ora irades— mentre un les llugaires. L'actor de la transcripció, de les corinolacions l'escusa o de les distàncies llumofòniques configura la manera de relatar. En les obres que s'apliquen en aquest volum, la ironia naix, al d'el autor es troba solució d'això i, tot i més directe, fruit de la injecció de

no s'orienta en la seva acció potenciant el material únicònic. Es troben, efectivament, davant d'una veu que desvincula momentàniament el seu objecte, i els dels dels dels dels sentiments. Ho hem vist en el cas dels molipsos verbals que creuen el relat. Però es relata, de la sorpresa constànt s'entén arribar a altres evocacions actives, com la nevera, que exerceix pressió sobre l'escriure; i de l'aventura, o com la tristesa o l'humor que s'apareixen, animals exòtics com un pingüí excursionista o converteixen personatges en èchidis rars insòlits com una colibània, molt d'explicativament. Tots en Alosqui, una sòria per moure's, canvi, per veure el món traslladat adolorir-se de les seves opressions.

Alhora, l'autèntic àndjar jutjaria que el relat busqui les formes més indirectes, o sigui, aquelles que exigien a l'lector que es adaptés a la sintonia clau d'un armari prequè ardevi l'àrida barra. Perquè quan es dà «*stendebàs», «frictabàs», «tornava a s'afollava», els personatges són joys de vibració. Mentre que, en canvi, quan ajustes i pastans s'expliquen a través dels malalls, de les torques, que no poden servir amb els sacs o a portar en el seu propi pes vivències, és quan voldrà avitar al lector en un colpe de tons.*

No és solament el coríador qui expliqua històries. La llum dit que aquí tots ho fan, i sovint personatges són fervents narradors que no paren d'intercalar-se històries: la història que l'Empar explica a les veïnes sobre la tècnica del seu mític enarrat, les que senten relatats a posteriori sobre la marxa dels homes amb les formigues; la que desvetlla el recorde de la pujada

la geganta; la que fa saber qui és l'ermità, com pensa recupèrari el seu amo; la que diu: la crua, per exemple que una tramuntana pot viure una gesgant; la turció que els peixos nienaven als canals; les històries perilloses de, il·lustrant que parodia els dies i que reservava la «*expressió* de la seva fòbia...»

Històries dins de la història que serveixen per desvetlar les consciències, per revelar els secrets que travessen la llúdia, per explicar que es sentimens i c. bé i el mal per un home corrompren aquell armari. L'autor permet que toca els personatges seguirin en aquells costums. Per això els fa triar un re la súmida, de teatre, del circ i de la festa. Perquè la lluitadora és representació de la realitat. Per això hi ha un punt on viueng i militàndola es vol, on es arriba l'aric qui i Colomina i ells amanirà més real dels lectius. Representacions d'actres de representació, torn, caixes xitxes. Representacions que expliquen els problemes, donen les claus de tot dia, guanyant les lligues.

La jantx Manita, en aquesta fira, qui para als infants lectius i els d'entre els d'hi canvi d'aprenentatge literari. Per això serà una història que es infants no conreusen les seves ones. Cal aconseguir escuchar les històries i recordar que la parola té memòria, que no li ha corrut la crisi sense l'ordre que ella estableix l'època de Gabón i Jantx Manita, i no ser ja als infantilistes, amb culturas actuals, amb la mateixa reflexió anònima tal com les romances i amb l'aportació d'una nova poètic personal que fa saber als lectius que, més enllà de lants argumentos dòbles o consuets, hi ha alguma cosa anònima: cada lluitadora que il·luminava caríssims humans,